

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Júlie Horskej v právnej veci žalobcu: **T. R. – T.**, H. K.X., IČO: X., proti žalovanému: **CH. – S., s.r.o.**, V.X., IČO: X., zast. JUDr. D. T., advokátkou so sídlom P.X., o zaplatenie 209 112,- Sk vedenej na Okresnom súde v Pezinku pod sp. zn.: 27 Cb 94/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2006, č.k.: 2 Cob 130/2005 – 646, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa **z a m i e t a**.
Účastníkom sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Pezinku rozsudkom z 2. decembra 2004, č.k.: 27 Cb 94/2003-619 žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 209 112,- Sk zamietol a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 63 917,- Sk.

Rozhodol tak s odôvodnením, že aj keď sa žalovaný dostal do omeškania s platením kúpnej ceny za prevzatý tovar, uplatnenie úroku z omeškania považoval za neplatný právny úkon, ktorý je v rozpore s poctivým obchodným stykom. Súd prvého stupňa mal za preukázane, že žalobca si za obdobie spolupráce nikdy neuplatnil úrok z omeškania, hoci žalovaný bol s úhradami tovarových faktúr vždy v omeškanií.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že požadovanie úrokov z omeškania nie je v súlade s inštitútom poctivého obchodného styku, je v rozpore so zákonom, a preto v súlade s § 265 Obchodného zákonníka nepožíva právnu ochranu.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozhodol o odvolaní žalobcu rozsudkom z 24. januára 2006, č.k.: 2 Cob 130/2006-646 tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu v Pezinku z 2. decembra 2004, č.k.: 27 Cb 94/2003-619 tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 209 112,- Sk a 10 455,- Sk na náhradu trov konania. Odvolací súd taktiež zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 10 455,- Sk.

Odvolací súd tak rozhodol, keďže sa nestotožnil so záverom prvostupňového súdu, že požiadavke na zaplatenie úrokov z omeškania je právom veriteľa, ktoré si veriteľ môže, ale nemusí uplatniť. Predpokladom uplatnenia návrhu na zaplatenie úrokov z omeškania podľa ust. § 369 ods. 1 Obch. zák. nie je vyúčtovanie tohto úroku a jeho doručenie dlžníkovi, ktorý je v omeškani nakoľko nárok na úrok z omeškania vzniká zo zákona v dôsledku omeškania s plnením peňažného záväzku. Žalovaný v konaní nepreukázal, že zmluvné strany si ústnou dohodou vylúčili platenie úrokov z omeškania, nie je ich vyúčtovanie konaním, ktoré by bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky za podmienok stanovených v § 243e ods. 1 OSP v spojení s ust. § 243f ods. 1 písm. c/ OSP, nakoľko týmto rozhodnutím bol porušený zákon, pričom ochranu práv a právom chránených záujmov účastníka konania nie je možné obsiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Porušenie zákona vidí generálny prokurátor Slovenskej republiky v konaní odvolacieho súdu, ktorý nepostupoval v súlade s ust. § 132 OSP pri vyhodnocovaní dôkazov konania žalobcu, ktoré malo za následok vylúčenie platenia úrokov z omeškania, a preto vyúčtovanie úrokov z omeškania žalobcom žalovanému je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku (§ 266 Obch. zákonníka), a preto nemôže požívať právnu ochranu (§ 265 Obch. zák.).

Žalobca sa písomne vyjadril k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky a navrhol, aby mimoriadne dovolanie zamietol, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je správne.

Žalovaný ako aj generálny prokurátor Slovenskej republiky zneužívajú ust. § 265 Obchodného zákonníka, keď si žalovaný chce jeho uplatnením kompenzovať svoju neschopnosť platiť včas za dodaný tovar. Teda strana, ktorá je dôsledku svojej povinnosti

povinná platiť úroky z omeškania, sa usiluje tejto sankčnej povinnosti zbaviť s poukazom na to, že ide o výkon práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Ak by si dovolací súd osvojil právny názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ustanovenie § 265 Obch. zák. by nebolo prostriedkom právnej ochrany, ale prostriedkom, ktorý výrazne naruší právnu istotu účastníkov obchodných záväzkových vzťahov.

Riadne a včasné plnenie záväzkov je jednou zo základných zásada poctivého obchodného styku. Preto správanie, ktoré vedie k porušeniu tejto zásady, treba primárne hodnotiť ako nekalé konanie. Ak si veriteľ neuplatňuje nárok na úroky z omeškania, neznamená to, že si strany vylúčili možnosť platenia úrokov z omeškania. Každá dohoda o vzdaní sa nároku musí mať písomnú formu (§ 574 OZ), čo v konaní nebolo preukázané.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky uviedol, že sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje.

Ust. § 369 Obch. zák. je dispozitívnym ustanovením, z čoho jasne vyplýva, že § 369 Obch. zák. ex lege pôsobí na obchodnoprávne vzťahy len v tom prípade, ak medzi dlžníkom a veriteľom nie je iná dohoda. Zmluvné strany si tak môžu platenie úrokov z omeškania nielen obmedziť, ale dokonca i celkom vylúčiť. Týmto ustanovením sa odvolací súd vôbec neriadil.

Preto navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky vyhovel a zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 OSP) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas (§ 243g OSP), preskúmal napadnutý rozsudok i konanie predchádzajúce jeho vydaniu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Podľa ust. § 369 ods. 1 Obch. zák. – ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania určené v zmluve inak o 1% vyššie, než je základná úroková sadzba určená obdobne podľa ust. § 502 Obch. zákonníka. Z vyššie citovaného ust. § 369 ods. 1 Obch. zákonníka vyplýva, že povinnosť platiť úroky z omeškania vzniká pri omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti. Nárok na úroky z omeškania vzniká bez ohľadu na to, čo spôsobilo omeškanie. Ide o objektívnu zodpovednosť. Jediným relevantným liberačným dôvodom, ak ho dlžník preukáže, že omeškanie dlžníka so splnením svojho záväzku je v dôsledku omeškania veriteľa.

Povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania nastáva priamo zo zákona (ex lege) a to bez ohľadu na zavinenie. Zmluvné strany si úrok z omeškania nemusia dohodnúť v zmluve a nárok na úrok z omeškania vznikne aj v tomto prípade priamo zo zákona.

V prípade omeškania s plnením peňažného záväzku sa preto mení obsah záväzku tak, že dlžníkovi pribudne povinnosť plniť popri peňažnému dlhu aj úroky z omeškania a veriteľovi pribudne oprávnenie požadovať od dlžníka popri plnení peňažného dlhu aj úroky z omeškania.

Zmluvné strany si môžu postih za omeškanie s plnením peňažného záväzku vo forme úrokov z omeškania v konkrétnom prípade vylúčiť dohodou.

Dovolateľ namieta, že sa so žalobcom dohodol na tom, že žalobca si nebude uplatňovať svoje právo v zmysle ust. § 369 Obch. zákonníka.

Podľa názoru dovolacieho súdu k takejto dohode môže dôjsť, Obchodný zákonník to nevyklučuje, ale dohoda veriteľa s dlžníkom o tom, že sa vzdáva svojho práva na úroky z omeškania musí mať písomnú formu tak, ako to ustanovuje § 574 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Takúto dohodu však žalovaný v písomnej forme súdu nepredložil, pričom žalobca poprel uzatvorenie Dohody o vzdaní sa svojho práva na úroky z omeškania voči dlžníkovi – žalovanému.

Podľa ust. § 265 Obch. zák. – výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Zásady poctivého obchodného styku sú výrazom konkretizácie všeobecnejších morálnych zásad či noriem vyjadrených v pojme dobré mravy. Tvoria ucelený súbor zásad správania, ktorých dodržiavanie v obchodnom styku tento styk kvalifikuje ako poctivý.

V obchodných vzťahoch je právna úprava prísnejšia a zákonodarca tak robí v záujme právnej istoty v obchodných vzťahoch.

V predmetnej veci žalovaný namietal, že uplatnenie si práva na úroky z omeškania zo strany veriteľa je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, keďže veriteľ – žalobca tak neurobil pri každom omeškaní dlžníka – žalovaného, čo nasvedčuje, že konkrétne správanie sa účastníkov malo za následok vylúčenie platenia úrokov z omeškania.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky si toto tvrdenie osvojil v mimoriadnom dovolaní. S týmto názorom dovolací súd nesúhlasí, keďže dlžník – žalovaný v dôsledku prerušenia svojej zmluvnej povinnosti sa usiluje sankčnej povinnosti zaplatiť úroky z omeškania zbaviť, s poukazom na to, že ide o výkon práva v rozpore so zásadami poctivého

obchodného styku, pričom sám riadnym a včasným neplnením záväzkov porušil jednu zo základných zásad poctivého obchodného styku. V tomto prípade by ust. § 265 Obch. zák. nebolo prostriedkom právnej ochrany, ale by sa stalo prostriedkom výrazne narušujúcim právnú istotu účastníkov obchodných záväzkových vzťahov.

Z uvedeného vyplýva, že právny názor, z ktorého vychádzal odvolací súd vo svojom rozhodnutí, je v súlade s tým, čo bolo vyššie uvedené.

Dovolací dôvod podľa ust. § 243f ods. 1 písm. c/ OSP nie je naplnený, lebo v danej veci nemožno vyvodit', že by rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo so skutkového zistenia, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu je rozsudok odvolacieho súdu správny. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto mimoriadne dovolanie podľa ust. § 243b ods. 1 OSP zamietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 4, § 224 ods. 1 a § 150 OSP a nepriznal ich náhradu žiadnemu z účastníkov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 14. júna 2007

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu